

RAIKKÜLA

KOLHOOSI JUHATUSE JA ÜHISKONDLIKE ORGANISATSIOONIDE INFOLEHT

Nr. 10 (16) NOVEMBER

Millele mõtleme täna, PÖLLUMEESTE PÄEVAL

Väljadel hakkab vaikus maad võtma. Viikalt ringisibunud traktorid on oma põrramise põldudel lõpetanud. Maa on mustaks pööratud, et puhata kevade ja suve põuakuumusest ja hili-sematest ohtratest sadudest. Ütleme: oli erakorraline ja raske aasta. Põllumehele on iga aasta eelmisest erinev, erakorraline ja kahtlemata raske. Tänavune oli siinkandis üks kitsimatest, Aidakaalus kujunes teravilja-saagiks veidi üle kaheksa tsentneri teri hektariit, kartulit sada kolmkümmend üks. Ega söödahoidladki küllusest pakata. Mõistetav on loomakasvatavate mure, kuidas kevadeni kuidagi ots otsaga välja tulla. Milliseks kujuneb riiklik abi?

Oli kuum suvi. Kuum, meeliülendav, elamuslik ja paljutähenduslik kogu Eesti-maa rahvale. Suutsime saavutada seda, millest aasta tagasi unistadagi ei julgenud. Kummata läheb iga päevaga vaatamata saabu-nud sügisele aina kuume-maks: kas suudame vastu seista konstitutsioonimuuda-tuste projektile, mis eirab

liiduvabariikide huve ja ähvardab nullida paljud meie edaspidised taotlused?

Eesti maainimene on ikka oma maad armastanud, tööd rüganud ja... paljud selle eest ka kurjasti ja süütult kannatama pidanud.

Mitu korda on eesti mees oma maad päriks ostnud, seda on talle aktiga põliseks kasutamiseks antud ja jälle ära võetud, sest leiti, et ainult kolhoosi tee on õige tee. Ometi peale möödunud neljakümmend aastat, kolhoosikorra viljastavates tingimustes peame tõdema, et riigi põllumajandus on jõud-nud sügavasse kriisiseisun-disse.

Maamees harib põldu ja kannab kahju, sest kehtiv hinnapolitiika ja kõikvõimas riigiplaan sunnib saadusi tihti alla omahinna ära and-ma. Kasvatab karja ja too-dab hea õnne peale, sest riik-liku teravilja ja jõusööda eraldus ja vajadus ei pruugi sugugi kokku langeda.

Kirjasõna järgi peaksime perestroika tingimustes jär-jest pädevamad olema ise asju kohapeal otsustama ja lahendama, tegelikult tahab

keskparaat need maised mured meie pealt vist hoopiski ära võtta.

Ja ikkagi — pöörume taas põllumehe poole: töötame põllumajandusele prioriteeti, pakume perefarmi, rendi- ja päristalu — vea ainult väl-ja!

Kõigi katsumuste kiuste eesti maamees elab: harib põldu, kasvatab karja, sigi-tab lapsi heas lootuses, et kõik saab korda.

Ring on täis saanud. Elu

on asjad paika pannud. Pal-juski tuleb otsast alata või edasi minna sealt, kus kord pooleli jäi. Veri küünte all, kuuma südame ja kaine mõistusega peame püüdlema sellise õigusriigi poole, kus iga rahvas on oma maa töö-line peremees. Moonakamen-taliteedi ja võimalustega ei saa olla peremees, ei saa tekkida peremehe tunnetki. Milliseks kujuneb siis tee, mis ummikust välja viib?

Iga eestimaalane, kellele see väike maa on kodu või kes peab seda oma koduks, igaüks, kellele on kallis see maa, see keel, see rahvas — seiske selle väikese kauni maa ja tema tuleviku eest. Kuidas seda paremini teha, seda leiab igaüks ise.

JUHATUSES

Juhatus novembrikuu koosolekul otsustati: Raik-küla kolhoosi asutamise 40. aastapäevale pühendatud ak-tus on KLUBIS 9. DET-SEMBRIL KELL 11.00.

Teravalt oli päevakorral olemasolevate SÖÖTADE te-gelik seis ja kvaliteet. On selge, et käesolev laudaperi-ood ei kujune kergeks ei loomadele ega loomakasvata-jaille. Kuigi me söötade ko-guse poolest pole rajooni kehvemate seast, oli kvali-teedi poole pealt kõvasti üt-lemist. Parandada pole sel-leks korraks enam midagi,

kuid nenditi ka fakti, et kümme aastat tagasi peeti tehnoloogianõuetest tõemeeli kinni ja augu avamisel tuli sealt lausa leiva lõhn vastu. Nüüd tuleb mitmed proovid enne võtta ja kohapeal vaiel-da ning mõnigi kord kah-juks vastu võtta otsus — söödaks kõlbmatu!

Kuna varutud söötade ko-gus lubab mõnevõrra manöö-verdada, siis leiti, et olukor-da saab teataval määral leevendada valikulise sööt-misega.

KÜLAKILB '88 hea ette-valmistuse ja aktiivse kaas-abi osutamise eest Raikkülas ava'dada tänu Andrus Pajo-le, Kaida ja Leonhard Lille-

ojale, Lemmi Torjusele ja Elli Kaldele.

Lüpsjate III kvartali TÖÖ-VÕISTLUSE VÕITJAKS tun-nistati Mai Znobištšina, Eda Tali ja Helvi Tiirik, neid premeeriti vastavalt 50, 30 ja 20 rublaga.

Kuulati kolhoosi metsa-ülema Andres Andersoni in-formatsiooni METSAVARU-MISE HETKESEISUST.

Olukord on paranenud. Metsast on suudetud sae-kaatrisse vedada üle 500 tm palke. Välismaale müüdüd 2meetrilise materjali eest on kolhoos saanud muretseda endale kaks uut mootorsaagi «Panter». Töö jätkub.

Arutusel oli kolhoosi ASU-TAJALIHKMETE PENSIONI-MÄÄRA tõstmine alates 1. jaanuarist 1989. a.

Kuidas ja millise määrani — jäägu see juubeliaktuse üllatuseks.

Igal asjal öeldakse olevat algus ja lõpp ning iga mõõt saavat kord täis.

Seekordne juhatus otsus põllundusbrigadir Tarmo Vi-lu kohta oli ühine: asjaaja-mine ja materiaalsed vää-rtused üle anda ja vabastada töölt. Liiga palju on juhatu-sel tulnud tegelda selle me-he hoidmisega õigel teel. Vahest õnnestub tal kusagil mujal uuesti ja paremini.

VEIDI VISIITKAARDIST

26. oktoobril oli Raikküla külanõukogu istungil päevakorras haljastus ja heakord Raikküla kolhoosis. Haljastusagronoomi Vello Kuuse ettekande kaudu saime teada, et majandi tasandil on haljastuse ja heakorraprobleemid aastaid mureks olnud. Juttu on sellest aastate jooksul rohkesti olnud, kuid konkreetsete tegudeni jõuti peale uue kontorklubi valimist 1986. a. suvel. Tolleaegse esimehe Harri Kuusemetsa initsiatiivil moodustati 3liikmeline brigaad eesotsas haljastusagronoomiga. Ema- sed ülesanded piiritleti keskuse olemasoleva haljastuse kordaseadmise ja hooldamisega ning uue haljastuse kavandamise, rajamise ja hooldusega kontorklubi ja uue 3korruselise maja ümber.

Brigaad on töötanud veidi üle kahe aasta ja antud ülesandega edukalt toime tulnud. Rajatud ja uuendatud on üle kahe hektari muru, istutatud ca 500 puud ja põõsast — rohkem kui 30 liiki, rajatud on üle 250 m uut hekki. Ehitusbrigaadi abiga on paigaldatud paarsada meetrit äärekive. Asfalteeritud on parkimisplats ja keskuse sissesõidutee, alleel käivad viimistlustööd. Kontorklubi ilmestamiseks

istutatakse igal aastal umbes tuhat mugulbegooniat ja kääbusdaaliat.

Pingsat tööd on krooninud edu. Heakord keskuses on paranenud, kiitvalt on külastajad esile tõstnud hästi hooldatud ja kvaliteetset muru.

Ees ootab mitmeid tõsiseid ettevõtmisi. Ehitamist ootab sadevee kanalisatsioon peahoone ümber, bussipeatuse ümberpaigutamine ja väljaehitamine vana tee äärde, et tagada laste liiklusohutus.

Üks põhiine ülesanne on otstarbekalt heakorras- tatud ja haljastatud laste mänguväljak uue 3korruselise elamu tagusel muruplatsil, individuaalgaraažide ja rajatud tsentraalkaalamaja vahelisel alal. Selleks tuleks korrastada olemasolev metsatukk, lõpetada maa-ala kasutamine karjamaana ja rajada sinna mitmesugusteks spordimängudeks vajalikud väljakud. See aitaks lahendada laste järelevalvetuseprobleemi ja vähendada nende tekitatud kahjustusi rajatud haljastusele.

Kahjuks vähene on keskuses elavate töötajate ja nende perekondade osa heakorra loomisel ja säilitamisel. Elatakse põhimõttel: minu

kodu algab korteriuksest, kõik mis jääb väljaspoole, pole enam minu mure.

Lausa käest ära on tootmishoonete ümbrus ja sisetee ääred. Haljastusbrigaad oma väiksuse tõttu siin nimetamisväärselt abi osutada ei suuda. Kuni parema lahenduse leidmiseni oleks loomulik, et jooksva hoolustöö iga objekti juures teeb selle kollektiiv või töötaja. Eemase haljastuse organiseerib loomulikult haljastusagronoom.

Sisetee korrastamisel on viimasel aastal tehtud rohkem kui eelneva kümne jooksul. Riigi kulul sai uue katte Kaigepere—Raela 7,2 km teelõik. Kolhoosi vahenditega said kapitaalse katte teelõigud Raba—Keskus, Villem—Lipa keskus, Lipa töökoja tee, vana kontori ja kaupluse esine teelõik, saekaatri tee ja hulgaliselt juurdepääsuteid kolhoosnike kodudeni — kokku üle kuue kilomeetri.

Käesoleval aastal on teede kapremondiks ja korrashoiuks kulutatud kolhoosi omavahendelt plaanilise 4000 rbl. asemel 1. oktoobriks üle 18000 rbl. Kruusa võiks rohkemgi vedada, kuid bensiiniga napib.

Probleemiks on teede profileerimine. Kuna veame teedale looduslikku kruusa, siis TREV pole huvitatud lepingu sõlmimisest, sest greideri purunemise oht on

olemas, või teeb seda vaid piiratud ulatuses. Lühidalt — majand vajab oma või paari majandiga kahasse korralikku iseliikuvat greiderit.

Arutelu käigus tõdeti, et ei austata teiste tööd: leidub veel autojuhte ja traktoriste, kes sõidavad korrastatud aladele ja murudele. Rahvas peab ise valvel olema, et süüdlastel kohe kraest kinni võtta.

Ehitusmeestele pandi pahaks, et nad kuidagi enda järelt koristada ei taha, justkui peaks see kellegi teie mure olema.

Veel leiti, et vana küün Pitseri kurvis oleks aeg hoopis ära koristada. Pärts õnnetu ja korratu näeb välja Reinärside eluaseme ümbrus suure tee ääres Kaigeperes. Korrastavat kätt on vaja keskuse kütuselao ja KEKi Raikküla tsehhi tee vahelisel maa-alal.

EIK abimajand on osanud oma ümbruse karjalauda juures nii ära lagastada, et ümbruskonna elanikud ei pääse kohalikku otse teed piidi sealt jalgsigi läbi.

Jõuti otsusele, et autode ja traktorite mürisev paraad lõunatunnil keskuse söökla ja kaupluse ees peab kõige lähemal ajal leidma sobivama koha. Kuna traktoriga ikka sööklauksest sisse ei mahu, tuleb masin paratamatult parkimisplatsile jätta.

KÜLANÕUKOGU ISTUNGJÄRGUL

26. oktoobril peetud istungjärgul oli tõsise vaatluse all ümbruskonna keskkonnakaitse. Raikküla, Järvakandi ja Lenini kolhoosi mured kattusid suures osas.

Üheks põhiliseks põhjavee reostajaks peeti seda, et sõnnikumajandus ei vasta nõuetele. Hoidlate põhjad ei pea agressiivses keskkonnas vastu ja lagunevad, sadeveekaevud on väikesed ja ajavad tihti üle.

Pahatihti on sõnnik nii vedel, et transportimisel püüneb rohkem teedele kui põlule. Omaette probleem on sigalate läga. Kui suur hulk sigu on koos, peab läga pidevalt välja vedama.

Paratamatult satub seda suuremas koguses sigalate ümbruse põldudele, kus tekib reostuse oht. Aga kui põld ei kannagi masinat? Sel juhul hakkavad hoidlad üle ajama ja jälle reostus. Samuti satub läga dreanaži kaudu kaevudesse.

Aktiivne reostusallikas on ka halvasti valitud sõnnikupatarei koht maastikul, puudulik tehnoloogia, betoonväljakute puudumine. Raikküla on loobunud sõnniku laotamisest lumele ja annab seda sügiskünni alla.

Küllaltki suure reostuse annavad silomahlad, eriti juhul, kui kiviõli hoidlasse tehakse märgsilo.

Valmivad puhastusseadmed peaksid olukorda leevendada. Pestitsiidide laod vastavad üldiselt nõuetele.

Mineraalväetisehoidlad Raikkülas pole korras: Jaanistel ei pea katus vett, Luuka lattu ei pääse suuremad masinad sisse ja uste taha tekib paratamatult reostus.

Kütusemahutite all puuduvad betoonist vannid. Kui näiteks mahuti hakkab lekima, pole võimalik kindlaks teha kui palju on välja voolanud, teiseks pääseb kütus vahetult loodusesse.

Ebameeldivaiks reostusallikaiks muutuvad tehnikapesuplatsid, kui nad pole korras või on hooldamata.

Samad hädad öeldi olevat EIKI, kus lähedalasuv sõnnik reostab tiiki.

Võeti vastu ajakohane otsus, kus muu hulgas jäi kõ-

lama, et iga saadik jälgigu oma piirkonnas pidevalt keskkonnakaitse olukorda ja vajadusel informeerigu operatiivselt külanõukogu või istungjärku.

Heakorralase konkursi võitjaks individuaalmajades tunnistati Raikküla kolhoosis teist aastat järjest Adeelle Kaifi kodu.

Meie kolhoosi majade hulgas esiletõstmist vääriivat maja ei leitud.

Kolhoosidest tunnistati võitjaks Lenini kolhoos.

* * *

Toetati Raplamaa Rahvarinde Raikküla tugirühma otsust ühineda 29. augustil 1988. a. Tartus toimunud 15 asutuse töötajate rahva-koosoleku pöördumistes toodud seisukohtade ja nõuete- ga («Edasi» nr. 199 31. aug. '88).

EESTIMAA RAHVARINNE JA MEIE

«EESTI RAHVAS ON VAREMGI JULGENUD SOOVIDA VOIMATUT VÕI SEDA, MIDA PALJUDE POOLT VOIMATUKS PEETUD. ESIMENE KORD OLI SEE SADA KAKSKÜMMEND AASTAT TAGASI, MIL PEAAEGU KEEGI EI USKUNUD EESTI RAHVA ÄRKAMIST — AGA SELLEST HOOLIMATA SUUTSIME ME SAADA KULTUURRAHVAKS. TEINE KORD OLI SEITSEKÜMMEND AASTAT TAGASI, KUI KEEGI MAAILMAS EI USKUNUD MEIE OMARIIKLUSE SÜNDI — AGA SEE SUNDIS. NÜÜD ON KÄES KOLMAS KORD.»

(Edgar Savisaar)

Rahvarinde (RR) Raik--küla tugipunkti moodustasime maikuu esimestel päevadel. Nii mõnigi töökaaslane patsutas kaastundlikult õlale ja soovitas selliste asjadega mitte tegeleda? Oli ju vabariigi mitmete juhtide seisukoht igasuguse teisitimõtlemise suhtes hästi teada... Valitses põhimõte: kuhu partei ei jõua, sinna jõuab vaenlane. Alles see oli, kui isemajandava Eesti (IME) idee autorid tembeldati meiegi rajoonis natsionalistideks ja separatistideks. RRI olemust ja 1.—2. oktoobril toimunud kongressi materjale on ajakirjanduses hulgaliselt kajastatud. Olen senini pidanud meie inimestele edasiantud informatsiooni RRI tegevussuundadest küllaladaseks. Kuid näib, et see arvamus oli ennatlik. Püüangi järgnevalt kirjeidada oma nägemust RRest ja meie ühiskondlik-politiilise elu heikesituatsioonist praegu, novembrikuu algul.

Kuna ikka tahetakse minu käest teada Rahvarindesse kuulujate nimekirju, meie eesmärke jne., siis viitab see ajakirjanduses ilmunud materjalide vähesele tundmisele. Kõigepealt siis

RRI OLEMASOLUST TEMA HARTA JA PROGRAMMI JÄRGI.

Vastavalt hartale: «EESTIMAA RAHVARINNE (ERR) ON EESTI NSV KODANIKE ALGATUSEL PÕHINEV ÜLD-RAHVALIK LIIKUMINE UUENDUSKURSI TOETUSEKS JA ELLUVIIMISEKS ENSV KÕIKIDEL RIIGI JA ÜHISKONNAELU ALADEL». Kodanikud liituvad Rahvarinde tugirühmadeks, või siis osalevad RR korraldatavatel üritustel (näiteks: Tallinnas «Eestimaa Laul '88», meil — mälestuskivi taasavamine Lippal jne.) oma äranägemise kohaselt. Puudub range isiku-

line arvestus liikmekaartide ja maksudega. RRI tugigruppi liitumise aluseks on harta ja programmi tunnustamine. RRs tegutsemisega ei käi kokku stalinistlikud konservatiivsed seisukohad ja administratiivse käsusüsteemi säilitamise taotlused. RRest osavõttu ei piira parteiline, usuline ega rahvuslik kuuluvus. RR näeb ette endas poliitilist vahendit ENSV loomeliitude ühispleenumi seisukohtade ja IME programmi teostegemisel. Kommunistlik Partei saab mõjutada RRI demokraatlikul teel, RRI ühinenud kommunistide kaudu. RRI keskne üritus on võitlus meie poliitilise süsteemi demokraatiseerimise eest. RR ei pea demokraatlikuks ühegi poliitilise organisatsiooni ainuõigust riigi ja ühiskonnaelu juhtimisele ilma rahva poolt üldistel ja demokraatlikel valimistel saadud volitusteta. Vahemärkus: ma ei pea silmas konkreetset isikut, kuid suhtun põhimõtteiselt eelarvamusega sellistesse parteiliidritesse, kes hääletatakse ametisse vana, stagnaagse malli kohaselt, ilma kogu rahvaga või tema poolt valitud esindajatega nõu pidamata. Tegemist on siis antud organisatsiooni liidriga. Raske on teda arvutada kogu rahva juhina, ükskõik kui suur autoriteet tal oma organisatsioonis ka ei oleks.

RR võitleb selle eest, et poliitilises elus ja mujal tekkiks avalik võistluslikkus ja diskussioon. RR võitleb kandidaatide ülesseadmise vabaduse eest, kandidaatide määramise ja ebademokraatliku eelvaliku vastu. RR on seisukohal, et rahval on ise õigus valida endale juhid ja niisuguse poliitilise süsteemi ja elukorralduse, mis arvestab rahva vajadusi. RR taotleb, et ametlikult tunnustaks tösiasi Eesti vabariigi inkorporeerimise kohta NSV Liidu koosseisu eesti rahva

enamuse tahet välja selgitamata. RR toetab — vajaduse korral radikaalsete aktsioonidega — ENSV majandusliku iseseisvumist. RR nõuab stalinistlike kuritegude kuulutamist inimsusevastasteks ja nende kuritegude aktiivsete täidesaatjate väljaselgitamist ja kohtu alla andmist süüdimisküsimuse otsustamiseks.

Veidi

RR ÜLESEHITUSEST JA ORGANITEST

RRI süsteemi moodustavad tugirühmad, piirkondlikud rahvarinded, vabariiklikud organid ja ERRi juures tegutsevad ühendused. Liikumise algüli on tugirühm. Neid luuakse töökollektiivides, elukohas, koolides, ühingutes jne. Ühes piirkonnas võib olla mitu tugirühma. Tugirühmade üritused on üldjuhul avatud. Tugirühm valib enda hulgast voliniku. Piirkondlikku volikogusse, meil Raplamaa Rahvarinde volikogusse, kuuluvad ka tugigruppide volinikud. Volikogul on juhatus, eestseisus ja revisjoniorganid. RRI rahvakongress on ERRi kõrgeim organ. Kongress valib ERRi eestseisuse ja osaliselt ERRi volikogu. Osa volikogu liikmetest on valitud piirkondlike RRIde poolt.

Nüüd siis PRAEGUSEST HETKESITUATSIOONIST. Pärast 13. aprillil televisioonis väljakuulutatud Rahvarinde ideed hakkasid vabariigis tekkima tugigrupid. Kui Moskvas alustas uutmist NLKP Keskkomitee, siis Eestis jäi partei tegelikult algsest perestroika ja Rahvarinde suhtes ju eita-vale seisukohale. Alles V. Väljase ametissetulekul muutus tegelik olukord ning seni on välditud meil Leedu ja Valgevene sündmuste kordumine, nagu demonstratsioonide laiallajamine miilitsa ja nn. mustade barettide poolt, kasutades peksmist, arreteerimisi... Meil algas tegelikult uutmiskursi teostus altpoolt, rahva hulgast. Nagu enamik tekkinud tugigruppe, nii ka meie ei seostanud algsest oma tegevust kohalike probleemide lahendamisega. Koondusime üldiste, kõigil tasandil mõistetavate põhimõtete, nagu demokraatia, fosforiidiküsimus ja looduslohud, migratsioon, emakeel jne. kaitseks. Nende üldiste põhimõtete tunnustamises seisnes meiegi tugigrupi olemus. Ükski uuenudus ei saa aga olla ainult üldine ja edaspidi tuleb tõsiselt rahvaga nõu pidada, kuidas oma elu piirkonnas paremini korraldada,

Mitte kuidagi ei taha juurduda mõiste ARVAMUSTE

PLURALISMIST (erinevustest). Alates suurtest ülemustest ja lõpetades tagasihoidlike reatöötajatega — ikka leidub neid, kes igatsevad taga aegu, mil kõik olevat olnud üksmeelsed. See polnud ju üksmeel. Kehtis kaksikmoraal: öelda üht ja mõelda teist, kui üldse mõeldi oma peaga. Oli ju orjalik kuulekus ja ükskõiksus, mitte aga üksmeel. Praegusel ajal tuleb ikka ära kuulata vastaspoole arvamused ja argumendid, mitte aga hakata nende väljaütlemist maha suruma. Kui kollektiivi enamus on midagi otsustanud, tuleb sellest ka juhinduda. Ei tule sellist aega enam tagasi, kus tingimata mõeldi ja räägiti aina ühtmoodi. Kui tuleb, taastub ka stalinism oma repressioonidega.

Kui rahvas Eestimaa länud liikvele uuenduste toetuseks, siis partei tervikuna veel mitte. Sedasama saab öelda ka rajooni parteiparaadi kohta. Rahvringega ühinenud kommunistid on meil need inimesed, kes on perestroika veendunud toetajad parteis ja neile on rahva soovid südamelähedased. Perestroika keskne küsimus on võimuküsimus. Marju Lauristin on öelnud, et nüüd ei ole meid enam võimalik panna uskuma, et võim, mis Toompeal 43 aastat tagasi välja kuulutati, oligi rahvavõim. Tegelik võim kuulub rahva nimega manipuleerinud partei ja surveparaadile. V. Väljas ütles EKP XI pleenumi: «Loosung «Kogu võim nõukogudele» tähendab tänapäeval, et partei loobub praktikas väljakujunenud võimumonopolist ja seab teadlikult ka enda poliitilise autoriteedi kogu rahva otse se kontrolli alla.» Stalinismi ja stagnaaja tingimustes tähendas keskparaadi jäik surve kommunistile parteidistsipliini nimel vabatahtlikku loobumist oma südame- ja kriitilise mõtlemise võimest. See tõigi kaasa kõige julmema draamasadade tuhandete kommunistide muutumise tahtmatuteks või tahtetuteks kaasüldlasteks massirepressioonides. Et vältida kõige selle kordumist mis tahes kujul, selleks nõuame demokraatiseerimist takistavate tõkete kõrvaldamist kogu ühiskonnas, sealhulgas ka parteis. Nii ütles oma kõnes Marju Lauristin ja kongress kiitis selle heaks. Selliste edumeelsete kommunistidega on rahval ja Rahvarindel ühine tee.

NLKP XIX konverentsi (Järg 4. lk.)

EESTIMAA ...

(3. lk. järg)

resolutsioonides on nõutud partei juhtorganite kandidatuuri tühistamist. Kuidas näeb välja tegelikult uus, parandustega konstitutsioon? Kas nüüd küsitakse rahva arvamust? Praegu kehtib meil ju brežnevistliku iluravi läbiteinud stalinistlik konstitutsioon, kus juhi roll on ära määratud seaduseandjate, konstitutsiooni koostajate poolt. JUHI VALIKU ALUSEKS PEAB SIISKI SAAMA TEMA AUTORITEET JA TEGELIKUD VÕIMED. Ei ükskiisikul ega ka organisatsioonil ei ole endal õigust otsustada oma autoriteedi ja võimete üle. Ka partei ja ükskõik millise juhi autoriteedi ja võimete üle otsustab siiski kogu rahvas. Me räägime juhtimise kriisist, juhtide ja partei autoriteedi langusest, vajadusest jagu saada nendest probleemidest. Praegu ähvardab Eestimaad oht sattuda senisest õigusetumasse olukorda. Keskvõim püüab oma positsiooni kindlustada tänu uuele ebademokraatlikule konstitutsiooni ja valimisseaduse projektile. Jälle

on reaalseks ohuks saamas fosforiidikaevandused ja ökokatastroof, piiramatu migratsioon ja emakeele riigikeelena kasutamise õigustus. Peame mõistma, et ei toot ega tööstuskaubad ei tule poelettidele enne, kui kogu rahvas paremini ei tööta, enne, kui majandust paremini ei juhita. See kõik saab teoks ainult siis, kui ise oma kodus peremehed oleme, kui on demokraatia, on isemajandav ja suveräänne Eesti, KUI OLEME VÖRDVÄÄRNE RIIK RIIKIDE LIIDUS. Ka metsloom hindab vabadust enam kui toitu puuris. Peame mõistma, et perestroikat ei tehta siiski mitte importkauba sissevedamiseks poelettidele. Probleemid on ju hoopis sügavamal. Kui räägime juhtide, saadikute ja partei autoriteedi tõstmisest, siis nüüd on saabunud seoses sügava poliitilise kriisiga võimalus seda teha. Rahvale tuleb näidata, kuspool keegi meist asub. Näidata, kel on olemas südametunnistus ja kodanikujulgus, kel aga mitte.

Rahvas näeb nüüd täie selgusega, kes julgeb olla seal, kus on raskem, julgeb olla eesmineja, julgeb riskida ja võidelda. Meil kõigil on olemas kohustused kõrgemate ülemuste, oma perekonna, sugulaste ja tuttavate ees. Siiski peavad saama ja jääma kõige ülemaks sellised mõisted ja inimkonna püsiväärtused nagu DEMOKRAATIA, HUMANISM, MISSIOONITUNNE, RAHVUSLIK ÜHTEKUULUVUS, SÜDA-

on reaalseks ohuks saamas fosforiidikaevandused ja ökokatastroof, piiramatu migratsioon ja emakeele riigikeelena kasutamise õigustus. Peame mõistma, et ei toot ega tööstuskaubad ei tule poelettidele enne, kui kogu rahvas paremini ei tööta, enne, kui majandust paremini ei juhita. See kõik saab teoks ainult siis, kui ise oma kodus peremehed oleme, kui on demokraatia, on isemajandav ja suveräänne Eesti, KUI OLEME VÖRDVÄÄRNE RIIK RIIKIDE LIIDUS. Ka metsloom hindab vabadust enam kui toitu puuris. Peame mõistma, et perestroikat ei tehta siiski mitte importkauba sissevedamiseks poelettidele. Probleemid on ju hoopis sügavamal. Kui räägime juhtide, saadikute ja partei autoriteedi tõstmisest, siis nüüd on saabunud seoses sügava poliitilise kriisiga võimalus seda teha. Rahvale tuleb näidata, kuspool keegi meist asub. Näidata, kel on olemas südametunnistus ja kodanikujulgus, kel aga mitte.

METUNNISTUSE VABADUS, KODUARMASTUS, VASTUTUS TULEVIKU EES. Ott Kool on öelnud, et kui tulevased põlved meie üle kord kohut mõistavad, siis ei heideta meile ette mitte sugugi seda, et midagi valesti tegime. Meid neatakse selle eest, et jätsime tegemata selle, mis oli meie kohus. Seoses äärmiselt pingelise olukorra tekkimisega demokraatia ja perestroika arengus peame kõis kokku hoidma, unustama oma pisiprobleemid ja lahkarmused, seisma ühiselt meie rahva ja Eestimaa tuleviku eest.

Raega muistsete eestlaste nõupidamise koht. Raikküla nime teadis sajandite tagant isegi Liivimaa kroonik Läti Hendrik. Olgem siis oma nime ja esivanemate vääriilised. Jätkem see pime orjalik kärutäitmine ja ükskõiksus. Mõelgem kaasa kogu kogu ärganud rahvaga. Mõelgem, kuidas üles ehitada Eestimaal ja siin, Raikkülas, parem ja ilusam elu. Julgem mõelda, öelda ja kaitsta oma seisukohti.

Soovin, et meie rahvas siin Raikkülas ärkaks, nagu on ärganud Eestimaa, Lätimaa, Leedumaa...

«Me ei taha ei vähem ega rohkem, ei midagi iseenesestmõistetavamat, kui olla vaba rahvas vabal maal.» (Eestimaa Rahvarinde manifestist.)

2. november 1988
Rahvarinde Raikküla tugiorupi volinik
TÖNU RAHULA

Rahvakalender: november — kool jakuu

2. NOVEMBER — hingepäev. Hingedeaja algus. Kadunudukesed tulevad koju kaema, neile jäetakse söök lauale. Algab videviku pidamine.

10. NOVEMBER — mardipäev. Päeva nimes on ühte sulanud katoliiklik Martinus ja muistne koolja nime «mardus». Täni säilinud sanditamiskomme on väga vana, kestnud omal ajal hingedeajast jõuluni.

24. NOVEMBER — haniapäev (kadri'apäev). Hingedeaja lõpp. Erinevalt martidest on kadrisandid valgeis rõivais. «Mart ü'e maa, Kadri ü'e karja», see tähendab, et Mart on nõ'lumees'e hoidjakaitsia, Kadri valvab karja üle. Keelatud on jahipidamine. Alaab sügisene lammaste pügamine.

Rahvakalendrist
PAUL TAGEL

Vedas viltu

26. oktoobril oli Raikküla kolhoosis Rapla Rajooni Rahvakohtu väljasõiduistung.

Süüpingis istus noor mees Urmas Hermann. Liigest alkoholist oma käitumise üle kontrolli kaotanud, peksis ta Lipa teel 17. juulil armu- tult läbi talle vastu sattunud alaealise Aivo Altmetsa.

Et tänavune suvi kulges mehel meile teadmata põhjustel pideva tööluusi tähe all, siis majandi iseloomustus eriti positiivne olla ei saanud.

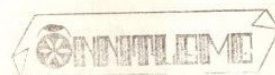
Kohtuotsus tuli karm: kaks aastat vabadusekaotust tingimisi ühes kohustusliku töölecuunamisega ühte vabariigi ettevõttesse.

Seoses juhilubade pikaajalise hoiuleandmisega autoinspeksiooni (36 kuud), on endine traktorist Aare Vaherna juhtimise muredest priiks tehtud ja aastapremia pärast pole rahakotiraudu seekord vaja kulutada.

Mehele sai saatuslikuks kuldreegli unustamine, et kui võtad — ei sõida, kui sõidad — ei võta.

* * *

Kerget plekikolinat oli 16. oktoobril kuulda Lipa kandist, kus August Bergstein, juhtides isiklikku autot VAZ-2101, tekitas avarii. Trahv 100 rubla.

65

VILMA LAAN

24. nov

ANNA TOJAK

sünd. 19. jaanuaril 1903
surn. 14. oktoobril 1988

SAAME TUTTAVAKS

Viktor Svisunov

— põllufööline

Marve Tiifs

— komandant

Vastutav toimetaja ERNI TAMMARU

Raikküla kolhoosi infoleht
Toimetus: 203502 Rapla
rajoon. Raikküla skj.
telefon 64 421; 64 475
Trükiarv 400

Tasuta
Tellimise nr. 3723
Maht 05 trükipoognat
Rapla Trükikoda,
Rapla, Kalda 2